

Vergaderjaar 1991-1992

22 300 XI

Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van hoofdstuk XI (Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer) voor het jaar 1992

Nr. 46

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 27 november 1991

Tijdens de mondelinge behandeling van de Begroting 1992 van Volkshuisvesting in de Tweede Kamer op 5 en 7 november jl. heb ik de toezegging gedaan schriftelijk terug te zullen komen op vragen over **thermische isolatie**. Het betreft vragen van het Kamerlid Lankhorst van Groen Links. Deze luiden als volgt:

«Waarom is het isolatiebeleid voor nieuwe woningen niet doorgezet voor bestaande woningen? Waarom stelt Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer in haar subsidieregeling voor bestaande woningen geen eisen aan vloerisolatie zoals Economische Zaken? Waarom is Nederland het enige land in de EG dat aan gevels een hogere isolatie-eis stelt dan aan vloeren? Is de Stas er zeker van dat woningisolatie niet leidt tot extra vochtproblemen bij de vloer?»

In het onderstaande wordt op deze vragen (in combinatie met elkaar) ingegaan.

Het beleid met betrekking tot de isolatie van nieuwe woningen is wel doorgezet voor bestaande woningen indien het betreffende dak, de gevel of de vloer wordt aangepakt en de ingreep vergunningplichtig is. In deze situatie gelden volgens de bouwverordening nieuwbouweisen. Bij een gesubsidieerde verbetering worden als subsidievoorwaarden eisen aan gevel en dak gesteld, ook in die gevallen dat zonder deze eis de isolatie niet zou zijn aangebracht. Deze eisen zijn lager dan de nieuwbouweisen om technische redenen en vanwege doelmatigheid. Te denken valt hier bijvoorbeeld aan het ontbreken van een spouw die kan worden geïsoleerd. Overigens is het vrijstellingsbeleid er op gericht dat voor het aanbrengen van isolatievoorzieningen de woning niet behoeft te worden betreden. Bij de isolatie van bestaande woningen bij verbetering heeft men immers meestal te maken met zittende bewoners.

Voor de vloer wordt deze subsidievoorwaarde niet gesteld. Zoals ik in een brief aan de Tweede Kamer van 14 mei jl. uitéén gezet heb, is de voornaamste reden hiervoor het ontbreken van richtlijnen met betrekking

tot een verantwoorde toepassing van vloerisolatie waarnaar betrokkenen verwezen kunnen worden en dat die richtlijnen ook moeilijker te maken zijn, vanwege de grotere diversiteit van de situaties die aangetroffen worden. Een uitgebreid ontheffingenstelsel wordt dan nodig. Daarnaast speelt de verwachting een rol dat de bereikbaarheid van de te isoleren vloeren niet optimaal is (alleen van binnenuit en ontbreken van een geschikte en toegankelijke kruipruimte en/of aanwezigheid vloerbedekking/parket). Deze omstandigheden veroorzaken veelal extra kosten, waardoor dergelijke ingrepen aan doelmatigheid verliezen. Daarnaast is toestemming van bewoners altijd nodig.

De subsidievoorwaarden met betrekking tot gevel en dak in het kader van woningverbetering (uitwerking NMP-actie A-206) zijn zodanig geformuleerd dat er sprake is van een doelmatige werkwijze. In lijn hiermee is destijds besloten om geen vloerisolatie als subsidievoorwaarde in de regeling op te nemen.

De Regeling Geldelijke Steun Voorzieningen aan Huurwoningen (RGSVH, voor wat betreft ingrijpende voorzieningen per 1 januari 1992 onderdeel van het Besluit Woninggebonden Subsidies, BWS) is met name bedoeld voor het opheffen van bouwtechnische kwaliteitsachterstand in combinatie met verbetering van de woontechnische kwaliteit, waarvan isolatie een onderdeel is. Hierbij geldt, zoals gezegd, een verplichting tot het uitvoeren van (gevel- en dak)isolatie, ook als deze isolaties geen onderdeel uitmaken van het verbeter/onderhoudsplan. De vrijstellingsmogelijkheden dienen daarom zorgvuldig en eenduidig beschreven te kunnen worden. De subsidieregeling van het Ministerie van Economische Zaken daarentegen is speciaal opgezet ter subsidiëring van vrijwillige energiebesparende maatregelen. Bij aanvragen die specifiek voor subsidie van vloerisolatie ingediend worden, worden logischerwijze bij het verlenen van deze doelsubsidie prestatie-eisen gesteld.

Het is niet zo dat Nederland in vergelijkbare gevallen een uitzonderingspositie binnen de EG inneemt als het gaat om vloerisolatie. Bij vloeren direct boven buitenlucht gelden ook in Nederland dezelfde eisen als voor gevel en dak. Voor vloeren boven kruipruimten is de situatie niet vergelijkbaar, aangezien men in de overige landen nauwelijks de toepassing van kruipruimten kent. Men heeft alleen eisen voor vloeren boven de buitenlucht, kelders of direct op de bodem. Overigens zijn met de invoering van het Bouwbesluit de eisen voor gevel-, dak- en vloerisolatie voor nieuwbouwwoningen in Nederland gelijk ($R = 2,5$).

Woningisolatie zonder vloerisolatie hoeft niet tot extra vochtproblemen bij de vloer te leiden. Vochtproblemen treden pas op als de oppervlaktetemperatuur van een wand, dak of vloer te laag is (condensatie op koudebruggen). Door wanden, daken en vloeren te isoleren wordt de oppervlaktetemperatuur aan de binnenzijde verhoogd. Onderlinge verschillen tussen deze temperaturen zijn niet van belang, zolang de temperatuur maar hoog genoeg is. Omdat de temperatuur aan de buitenzijde van wanden en daken veel lager kan zijn dan onder beganegrondvloeren (de temperatuur van de kruipruimte is immers relatief hoog en constant), kan de isolatiewaarde van beganegrondvloeren toch lager zijn zonder vochtproblemen te krijgen. Overigens hebben ook ervaringen uit de periode van het Nationaal-Isolatieprogramma (NIP) niet gewezen op een toenemend vochtprobleem bij woningisolatie zonder vloerisolatie.

Overigens verwijs ik met betrekking tot bovenstaande problematiek ook naar mijn brieven van 29 november 1990 (kenmerk BSM 26N90028) en eerder genoemde van 14 mei 1991 (kenmerk BSM 21391022),

respectievelijk gericht aan de voorzitter van de Tweede Kamer en aan de voorzitter van de vaste Commissie voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.

De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
E. Heerma